

Arnuš Pupis, Tina: **Za devetimi drevesi.**

Ilustr. Tanja Komadina. Dob pri Domžalah: Miš, 2017 (Miškolinke), 93 str.

| C | 1. stopnja | za jezikovno vzgojo

prijateljstvo / živali v domišljiji - gozdne živali - V otroškem leposlovju

Takole beremo na hrbtni strani knjige: V zbirki zgodb *Za devetimi drevesi* bo bralec srečal kopico gozdnih živali (ter tu in tam dečka Srečka), ki si delijo življenjski prostor, tegobe, zagonetke, nasvete, veselje in še kaj. Včasih je med njimi napeto, a na koncu je vedno tako, kot mora biti.

Takole pa v reviji *Bukla* 129-130: http://www.bukla.si/?action=books&book_id=26472

Zgodbe so primerne za branje otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju, za samostojno branje v 1. triletju, za medgeneracijske pogovore o medsebojnih odnosih ter za pogovore o jeziku.

Spodbude za branje:

- **Otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju** berem zgodbe, eno za drugo; pogovarjamo se, kaj se dogaja v zgodbah, o medsebojnih odnosih in o jezikovnih »igrarijah«: že naslov *Za devetimi drevesi* je takšen (ponavadi se pravljice začenjajo *Nekoč, za devetimi gorami*); Srečko išče srečo; zajec se postavi na lastne tace, živali vzamejo zadevo v svoje šape; ... mačji kašelji, medvedja usluga idr., v vsaki zgodbi je več podobnih ☺
- **Samostojne bralce v 1. triletju** prosim, da sami preberejo zgodbe.
 - Za branje jih lahko motiviram z odlomki iz zgodb. (Kdor ugane, iz katere zgodbe je odlomek, prebere celo zgodbo. ☺)
 - Z odlomki lahko »preverjam«, koliko poznajo zgodbe, potem ko so jih samostojno prebrali, npr.:
 - Srečko išče srečo: str. 19, druga polovica strani
 - Zajec najde čas: str. 21, začetek zgodbe
 - Lisička se nauči pisati: str. 34
 - Jabolko spora: str. 43, spodnja polovica strani

Ubogi jazbec: str. 52

Gozdni projekt: str. 60

Kako je mišek dobil ime: str. 66, prva polovica

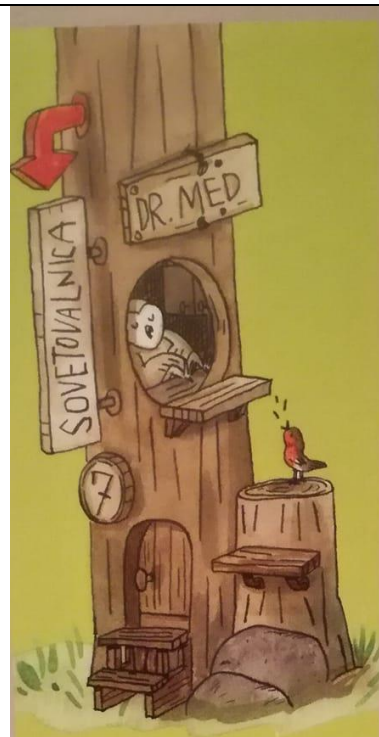
Medvedova usluga: str. 77

O grešnem medvedu in sveti jazbini: str. 84, zadnji odstavek

Vsega je kriv polh: str. 89 zgoraj

- Otroci morda »poročajo« o prebranih zgodbah v obliki slikopisa, stripa, zgodbe v slikah idr.
- Živali v zgodbah v resnici ni cela »kopica«, kot piše na hrbtni strani, ampak so to: medved, volk, lisica ... no, in katere še? Poglejmo, če jih je ilustratorica Tanja Komadina vse narisala na platnicah knjige? (Mimogrede: so nam ilustracije všeč?)
- Morda bi otroci sestavili še kakšno zgodbo? Vsi skupaj eno? Ali pa se otroci razdelijo v nekaj skupin in vsaka skupina sestavi svojo?
- Če mentor želi, lahko besedne igre res temeljito uporabi za jezikovno bogatenje otrok.
- Najbrž se bo moral še kaj pripraviti oz. pripraviti kakšen delovni list (povezava z jezikovnim poukom).
- Prepričana sem, da bomo s takšnim delom z otroki večkrat prišli na »čudežen kraj« in »našli srečo« 😊.

Arnuš Pupis, Tina: **Na gozdni južini.**
 Ilustr. Tanja Komadina. Dob pri Domžalah:
 Miš, 2020, 80 str.
 | C – 1. stopnja
 | Gozdne živali | prijateljstvo | živali v
 domišljiji

SOVA OPOZARJA:
 BRANJE LAHKO
 POVZROČI RAZMAH
 DOMIŠLJIJE, RAZRAST
 SIVIH ČELIC IN
 RAZŠIRITEV
 BESEDNEGA ZAKLADA.
 V SKRAJNIH PRIMERIH
 LAHKO PRIVEDE
 DO GLOBLJEGA
 RAZMISLEKA ALI CELO
 VZNIKA MODROSTI.
 OB POJAVU STRANSKIH
 UČINKOV SE
 POSVETUJTE
 SAMI S SEBOJ.
 ŠE BOLJE BO, ČE TO
 STORITE V GOZDU.

Gre za nekakšno nadaljevanje knjige *Za devetimi drevesi*, ki prinaša 10 novih zgodb, v njih nastopajo stari znanci, tudi kakšen nov vmes, in nove dogodivščine, sporočila pa so vsaj v nekaterih zgodbah sodobno družbenokritična. Pri teh zgodbah, ki so morda še bolj kot v prvi knjigi vznemirljive (sporočilne) tudi za odrasle, lahko uporabimo podobne strategije kot pri prejšnjih.

Nekaj prvih strani si lahko ogledate na domači strani založbe:

<https://www.miszalozba.com/knjige/na-gozdni-južini/>

Tukaj pa vam bom nanizala nekaj utrinkov; toda pozor, jaz sem odrasla in starejša; bodite pozorni, na kaj se bodo odzvali mladi bralci. 😊

Beseda za risa: Krucifiks! Vau, kakšna beseda?! Nekoč je sodila med »grde«.

Zakaj medved nima tablice: Ker ne zna napisati »V«, pride samo do »med«.

Gozdni predsednik: Medved v kampanji obljublja pomoč živalim z obrobja, a tega v času predsednikovanja ne izpolni.

Veveričja smola: Sova, ki ima SOVETOVALNICO, s svojimi vprašanji sproži pri veveričjem paru nesporazum. Zdi se, da samo zato, ker lahko potem veverici proda eno svojih ARCNIJ: »Šilce ptičjega mleka na dan odžene tegobe stran«.

Medvedov talent: Ko medved ni več predsednik, začne peti v »triu kosmatih«. Njihove pesmi vsak dan predvajajo na radiu Gozd 1. Stari ptičji napevi so sicer mnogo lepši, ampak kdo si upa ugovarjati medvedu ...

Jež postavi mejo: Jež je sicer prijazen, ampak kadar želi brati, nima rad obiskov ... Družabna lisička klepetulja si tega ne da dopovedati. Namig, kako si zagotoviti mir za branje. 😊

Nespečni volk: Medved volku svetuje hrano, zajec štetje ovčic, sova mu bere pravljico za lahko noč, lisica pa v njem spodbudi tekmovalnost, a tekmovalnost (sla po rekordu) je tako utrudljiva, da zaspi.

Divja progasta zver: Tiger pride v gozd, sprejem in ravnanje z njim spominja na to, kako ljudje sprejemamo prebežnike, ki iščejo boljše življenje.

Vrana išče skupni jezik: ... toda njen KRA se vedno izpelje v neprimerno besedo.

Malica na Južini: (Otrokom bo najbrž treba razložiti, kaj pomeni beseda »južina«.): Sova povabi živali na južino okoli poldne, pozabi pa dopisati kraj dogajanja. Živali so itak prinesle vsaka nekaj malega s seboj, kakor se spodobi, če si povabljen. Sovo zaman čakajo pod hrastom, kjer se ponavadi vse dogaja, zato jo mahnejo prot jugu, ker tam mora biti Južina, kajne, in potem na gozdni jasi posedejo in pomalicaajo. In to se jim zdi tako imenitno, da to počnejo vsako nedeljo. Tudi sova je z njimi, o onem ponesrečenem vabilu pa molči.

Tako smo prišli do konca in v zadnji zgodbi torej tudi zvemo, od kod zbirki naslov *Na gozdni južini*. Teh 10 zgodb se mi zdi res imenitna »malica« z »živalmi v domišljiji.

Arnuš Pupis, Tina: **Nad gozdom se nekaj svetlika.**

Ilustr. Tanja Komadina. Dob pri Domžalah: Miš založba, 2022), 52 str.

| C | 1. stopnja |

| Gozdne živali | Nezemljani | gostje | prijateljstvo | radovednost | vesoljska vozila | živali v domišljiji

Gre za nadaljevanje dveh zbirke zgodb z istimi živalskimi junaki »Za devetimi drevesi« in »Na gozdni južini«, ki je vsaka izpovedno močnejša.

V običajnem gozdu z običajnimi živalmi pristane nenavadno plovilo in iz njega izstopijo medved, lisica in zajček, ki jim smrčki rdeče utripajo. Nato spoznamo naravi odtujeno življenje prišlekov in tudi njihovo zločinsko dejanje, ki jih je pahnilo v nemir in samoobtoževanje. Postopamo zvemo za vse več razlik med njihovim življenjem in življenjem živali v gozdu, ki živijo po starem, skladno z naravo. Običajnega medveda v zgodnji pomladi doleti razsvetljenje, da je živeti v skladu s samim seboj in v sprejemanju vsega ... najbrž prava bivanjska sreča.

Spodbude za branje:

Sedem zgodbic, ki so namenjene otrokom v 1. in tudi še v 2. triletju, nudijo mladim bralcem najbrž predvsem privlačne zaplete, medtem ko odrasli lahko v njih zaznamo pogumno kritiko sodobnega življenja ljudi. Bi gornjo trditev preverili v delavnici **medgeneracijskega branja**? Ker so kratke, v delavnici vsako zgodbico prebere po en mladi in en odrasli bralec. Svoje prve vtise vsak bralec anonimno na kratko zapiše na listek (v obliki miselnega vzorca, samo vsebinska gesla idr.) Zapišejo zato, da so pristna, izvirna; če jih takoj povejo na glas, bralci manj razmišljajo, radi ponavljajo drug za drugim.

Koordinator/ica srečanja pobere listke in za vsako zgodbic glasno prebere mnenje mladega in odraslega bralca. Potem se sproži pogovor: se strinjamo, bi še kdo kaj dodal, je vse razumljivo idr.

Torej, pojdimo kar po vrsti:

Kaj je tam zgoraj?

Zvita Li (ali lisička izve marsikaj, le tistega, kar jo strašansko zanima, ne)

Hitri Za (ali kaj muči zajčevega gosta)

Veliki Me (ali tisto neskončno nadležno vprašanje)

Pri lisički (ali resnica skazica)

Pri polhu (ali med smehom in solzami)

V pričakovanju pomladi (ali medvedovo razsvetljenje)

Na kraju lahko pogovor poglobimo s kritičnim razmišljanjem: kako živimo mi? Nam je vse povsem všeč, smo zadovoljni in nam je vse prav?

Nadaljnje spodbude:

Nisem čisto sigurna, kaj pomeni frazem »resnica skazica«, zato želim preveriti v Franu:

Tole najdem: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/1283/zapis-frazema-pravica-skazica>

Vprašanje: Zanima me, kateri zapis je pravi:

1. pravica skazica
2. pravica izkazica

Odgovor:

S frazemom pravica skazica/izkazica želimo povedati, da se pravica na koncu vedno izkaže, skratka, da je pravično delovanje nagrajeno.

Samostalnik izkazica izhaja iz glagola izkazati se, ki ima pisno različico skazati se. Ta različica je v pisnem knjižnem jeziku manj navadna, tudi pravopis pri skazati se napoti uporabnika k izkazati se. Ker frazemi najpogosteje nastanejo in živijo v pogovornem jeziku, ki se ozira manj na logiko sistema kot na pragmatične in druge okoliščine, in ker je oblika frazema figurativna (tj. obe dvozložni besedi, rimanje), je to še dodatno pripomoglo k ohranitvi v skrajšani/okrnjeni obliki: pravica skazica. Res se pojavlja tudi oblika pravica izkazica, a precej bolj redko in verjetno sekundarno – kot rezultat pretirane korektnosti.

Helena Dobrovoljc (april 2016)